

Republika e Kosovës • Republika Kosovo • Republic of Kosovo
Institucioni i Avokatit të Popullit • Institucija Ombudsmana • Ombudsperson Institution

---

//

**MENDIM JURIDIK I AVOKATIT TË POPULLIT TË REPUBLIKËS SË KOSOVËS
NË CILËSINË E MIKUT TË GJYKATËS (AMICUS CURIAE)**

për

Gjykatën Kushtetuese të Republikës së Kosovës

A.nr.252/2018

Rina Kika

*në lidhje me Kërkesën për Shqyrtimin e Kushtetutshmërisë në rastin KI-108/18, të znj.
Rina Kika, përfaqësuese e autorizuar e z. Blert Morina*

Prishtinë, 26 shtator 2018

I. QËLLIMI

1. Avokati i Popullit i paraqet Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Kosovës këtë Mendim Juridik në cilësinë e mikut të gjykatës (*amicus curiae*), i cili ka për qëllim të argumentoj bazën ligjore dhe të ofrojë një analizës ligjore përkitazi me rastin KI-108/2018, të znj. Rina Kika, avokate e autorizuar nga z. Blert Morina, për shqyrtimin e pranueshmërisë së kësaj çështje nga Gjykata Kushtetuese. Përgjatë tekstit, Avokati i Popullit do t'i referohet parashtruesit të kërkesës në gjininë mashkullore, për shkak se kjo është gjinia me të cilën ai identifikohet, pa paragjykuar vendimin e Gjykatës Kushtetuese lidhur me kërkesën.
2. Qëllimi i këtij mendimi juridik është të mbështesë kërkesën për lirim nga detyrimi i shterimit të të gjitha mjeteve juridike, për shkak se rrethanat e rastit e bëjnë pritjen e procedimit të padisë nga Gjykatës Themelore në Prishtinë/Departamenti për Çështje Administrative mjet jo-efektiv dhe të papërshtatshëm.

II. BAZA LIGJORE PËR VEPRIMIN E AVOKATIT TË POPULLIT

3. Kushtetuta e Republikës së Kosovës, neni 132, paragrafi 1, përcakton se: “Avokati i Popullit mbikëqyr dhe mbron të drejtat dhe liritë e individëve nga veprimet ose mosveprimet e paligjshme dhe të parregullta të autoriteteve publike“.
4. Neni 135, paragrafi 3, përcakton se: “Avokati i Popullit ka të drejtë të bëjë rekomandime dhe të propozojë masa, nëse vëren shkelje të të drejtave dhe lirive të njeriut nga ana e organeve të administratës publike dhe organeve të tjera shtetërore”.
5. Ligjit Nr. 05/L-019 për Avokatin e Popullit, neni 16, paragrafi 9, përcakton se: “Avokati i Popullit mund të paraqitet në cilësinë e mikut të gjykatës (*amicus curiae*) në proceset gjyqësore që kanë të bëjnë me të drejtat e njeriut, çështjet e barazisë dhe mbrojtjes nga diskriminimi”.
6. Nenin 18, paragrafi 1, nën-paragrafi 1.6, përcakton se: “Avokati i Popullit ka përgjegjësi t'i publikojë njoftimet, mendimet, rekomandimet, propozimet dhe raportet e veta”.

III. PËRSHKRIMI I FAKTEVE

Përmbledhja e fakteve rreth rastit mund të bëhet si në vijim:

7. Më më 13 prill 2018, znj. Rina Kika, në cilësi të përfaqësueses së autorizuar të z. Blert Morina, parashtror kërkesë pranë Zyrës së Gjendjes Civile të Komunës së Gjakovës për ndërrimin e emrit dhe shënuesit të gjinisë duke kërkuar që të ndërrohet emri nga “Blerta” në “Blert” dhe të ndërrohet shënimi i gjinisë nga “Femër” “F” në Mashkull” “M” (*Parashtrësia Nr. 02-201/02-8319, datë 4 prill 2018*).
8. Më 15 maj 2018, znj. Kika pranoi Vendimin Nr.02-201-02-8319, të datës 26 prill 2018, me të cilin u informua se Komisioni i Zyrës së Gjendjes Civile në Gjakovë, e kishte shqyrtuar kërkesën e parashtruesit të kërkesës dhe e kishte refuzuar si të pabazuar, me arsyetimin se kërkesa: “ *REFUZOHET nga Komisioni i Themeluar nga Ministri për verifikimin e skërkesave për ndërrimin e emrit personal në Prishtinë me REKOMANDIMIN nr.1429/18, i datës 25.04.2018, vlerësuan se e njëjta nuk i plotëson konditat dhe kriteret e parapara me Udhëzimin Administrativ (MPB) nr.19/2015, për*

Kushtet dhe Procedurat e Ndërrimit dhe Korigjimit të emrit Personal ” duke theksuar se emri “Blerta” nuk e pengon integrimin në shoqëri, ndërsa kërkesa për ndërrimin e shënuesit të gjinisë nuk ishte arsyetuar fare.

9. Më 29 maj 2018, znj. Kika parashtrori ankesë pranë Komisionit për Shqyrtimin e Ankesave kundër vendimit të Zyrave të Gjendjes Civile, i cili komision funksionon si shkallë e dytë pranë Agjencisë së Regjistrimit Civil (“ARC”) në Ministrinë e Punëve të Brendshme, duke kërkuar prej tyre anulimin e Vendimit refuzues të Komisionit të Zyrës së Gjendjes Civile në Gjakovë, me pretendimet se i njëjti është i paligjshëm dhe diskriminues.
10. Më 25 qershor 2018, znj. Kika pranoi Vendimin e ARC-së, Nr.64-04, të datës 13 qershor 2018, nga i cili u njoftua se Komisioni për Shqyrtimin e Ankesave kundër vendimeve të Zyrave të Gjendjes Civile, e kishte shqyrtuar ankesën e saj dhe e kishte hedhur poshtë si të pabazuar, duke e vërtetuar Vendimin e Zyrës së Gjendjes Civile me të cilin ishte refuzuar kërkesa për ndërrimin e emrit dhe të shënuesit të gjinisë. Pala e pakënaqur, mbi këtë vendim ishte udhëzuar të iniciojë konflikt administrativ brenda afatit 30 ditor nga pranimi i vendimit.
11. Më 24 korrik 2018, znj. Kika parashtrori Padi për Konflikt Administrativ në Gjykatën Themelore në Prishtinë/Departamenti për Çështje Administrative, duke e ankimuar vendimin e ARC Nr.64/04, të datës 13 qershor 2018, dhe duke kërkuar nga gjykata që pasi t’i shqyrtojë provat e prezantuara në padi të njëjtin ta anulojë.
12. Më 30 korrik 2018, znj. Kika i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Kosovës (Numri Lëndës KI-108/18) me Kërkesë për Shqyrtimin e Kushtetutshmërisë së Vendimit Nr.64-04 të Agjencisë së Regjistrimit Civil, (bazuar në nenin 113, paragrafi 7 i Kushtetutës së Republikës së Kosovës, i cili autorizon individët të ngrenë shkeljet e të drejtave dhe lirive të tyre individuale nga autoritetet publike, të garantuara me Kushtetutë, mirëpo vetëm pasi të kenë shteruar të gjitha mjetet juridike) duke kërkuar që të lirohet nga detyrimi i shterimit të të gjitha mjeteve juridike për shkak të rrethanave të veçanta të rastit.

IV. ANALIZA LIGJORE DHE QËNDRIMI AVOKATIT TË POPULLIT

13. Avokati i Popullit vëren se shkresat e ofruara nga parashtruesi i ankesës, ngrenë shqetësime për shkelje të së Drejtës në Proces të Drejtë dhe të Paanshëm të cilat burojnë nga neni 31 i Kushtetutës së Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejshëm: Kushtetuta) në lidhje me nenin 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (në tekstin e mëtejshëm: KEDNJ).
14. Garancitë procedurale të së drejtës për një Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm janë të zbatueshme në procedurat administrative të cilat i nënshtrohen rishikimit gjyqësor – duke e konsideruar si pjesë të tërësisë së procesit gjyqësor (*trial as a whole*).
15. Parimi i shtetit të së drejtës, si parim themelor i Kushtetutës dhe Konventës, obligon organet shtetërore, të respektojnë/zbatojnë legjislacionin e aprovuar nga legjislativi i vendit. Garancitë Kushtetuese për të drejtat e njeriut janë vlera themelore të shoqërisë demokratike që i shërbejnë mbrojtjes së dinjitetit të njeriut, lirisë dhe barazisë, sepse këto

vlera janë baza themelore për funksionimin e shtetit dhe së drejtës, si dhe janë parakusht i respektimit të parimit të ndarjes së pushteteve.

16. Gjykata Evropiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ) në praktikën e saj thekson se “Do të ishte në kundërshtim me parimin e shtetit të së drejtës, nëse do t’i lihej ndonjë diskrecion ligjor ekzekutivit. Rrjedhimisht, ligji duhet të tregojë qëllimin e çdo diskrecioni të tillë dhe mënyrën e ushtrimit të tij me qartësi të mjaftueshme, për t’i dhënë mundësi individit në mbrojtje adekuate kundër arbitraritetit” (Shih Vendimin e GJEDNJ në rastin *Malone kundër Mbretërisë së Bashkuar, të datës 2 gusht 1984 § 68*).
17. Si pjesë përbërëse e parimit të sigurisë juridike, garantohet edhe parimi i pritjes legjitime. “Në bazë të doktrinës së pritjes legjitime, ata të cilët veprojnë me mirëbesim dhe në përputhje me ligjin, nuk duhet të jenë të frustruar nga pritjet e tyre legjitime. Kjo doktrinë nuk gjen zbatim vetëm në procedura të ligj dhënies, por edhe në nxjerrjen e vendimeve në rastet individuale nga autoritetit publik” (Shih Vendimin e GJEDNJ *Anhaeuser-Busch Inc. kundër Portugalisë, 73049/01, i datës 11 janar 2007 § 65*). Po ashtu, siguria juridike nënkupton që ligji të jetë i qartë dhe i zbatueshëm dhe që ai zbatohet në praktikë.¹
18. Sipas jurisprudencës së GJEDNJ, (shih rastet *Kopecky v. Slovakia, Aktgjykimi i datës 28 shtator 2004, para 45-52; Gratzinger dhe Gratzingerova kundër Republikës Çeke (dec.), nr. 39794/98, para 73, GJEDNJ 2002-VII*), “pritja legjitime” duhet të jetë e një natyre konkrete dhe duhet të bazohet në dispozita ligjore ose në akte ligjore. Në rastin konkret, pritja legjitime për ndërrim të emrit dhe shënimit të gjinisë ishte bazuar në nenin 3, paragrafi 1.9, i Ligjit Nr. 05/L-020 për Barazi Gjinore, në nenin 12 dhe 17 të Ligjit Nr.02/L-18 për Emrin Personal, dhe në Udhëzimin Administrativ të Ministrisë së Punëve të Brendshme (MPB) Nr.19/2015, për Kushtet dhe Procedurat e Ndërrimit dhe Korrigjimit të Emrit Personal.
19. Avokati i Popullit gjen se sipas praktikës së GJEDNJ-së, lidhur me shterimin e mjeteve juridike parashtruesit e kërkesës duhet t’i shterin mjetet juridike efektive që i kanë në dispozicion para se çështja të kalojë në Gjykatë Kushtetuese, por ato duhet të garantojnë efektivitet dhe efikasitet. Sipas GJEDNJ-së, rregulli i shterimit të mjeteve juridike duhet të zbatohet me një shkallë fleksibiliteti dhe pa formalizëm të tepruar duke sqaruar se rregulli i shterjes së mjeteve juridike nuk është absolut dhe nuk duhet të zbatohet në mënyrë automatike, por është më rëndësi të merren parasysh rrethanat e posaçme të secilit rast individual. GJEDNJ sqaron se, duhet marrë parasysh jo vetëm ekzistimin e mjeteve juridike në sistemin ligjor të vendit në fjalë, por edhe kontekstin e përgjithshëm ligjor në cilin veprohet, si dhe rrethanat personale të parashtruesit të kërkesës (shih aktgjykimin e GJEDNJ në rastin *Akdivar kunder Turqisë, të 16 shtatorit 1996*).
20. Avokati i Popullit rikujton se, kërkesa e parashtruesit të kërkesës që të lirohet nga detyrimi i shterimit të të gjitha mjeteve juridike bazuar në mungesën e mjetit efektiv dhe efikas si mjet juridik i papërshtatshëm dhe joefektiv në lidhje me rastin e saj, e ka bazuar edhe në Raportin e Përgjithshëm Vjetor 2017, të Këshillit Gjyqësor të Kosovës

---

¹ EUROPEAN COMMISSION FOR DEMOCRACY THROUGH LAW (VENICE COMMISSION) REPORT ON THE RULE OF LAW Adopted by the Venice Commission at its 86th plenary session (Venice, 25-26 March 2011) (44-51).

(“KGJK”), në Gjykatën Themelore në Prishtinë, Departamenti për Çështje Administrative, ku statistikat tregojnë se janë gjithsej **5,304** lëndë të pazgjidhura, ndërkaq sipas Raportit të tre mujorit të parë të vitit 2018, raportohet se janë gjithsej **5,297** lëndë administrative të pazgjidhura. Koha e llogaritur e zgjidhjes së lëndëve administrative në vitin 2017, sipas këtyre të dhënave për një rast sipas znj. Kika llogaritet të jetë përafërsisht **853 ditë** në shkallë të parë, ndërsa koha e llogaritur e zgjidhjes së lëndëve administrative për një rast llogaritet të jetë përafërsisht **412 ditë** në shkallë të dytë. Rrjedhimisht, znj. Kika konsideron se, koha mesatare e llogaritur për zgjidhjen e një lënde administrative që procedohet në Gjykatën Themelore dhe në Gjykatën e Apelit është **3 vite e 4 muaj**.

21. Duke marrë parasysh këtë vonesë të tejzgjatur, procedimi i rastit nëpër gjykatat e rregullta nuk mund të cilësohet si mjet efektiv, në kontekstin e kërkesës që parashtruesi të shterojë të gjitha mjetet juridike përpara se të paraqesë rastin tek Gjykata Kushtetuese. Praktikrat e kësaj Gjykate e vërtetojnë këtë konstatim.
22. Përkatësisht, në Rastet Nr. KI99/14 dhe KI100/14, Parashtrues Shyqyri Sylja dhe Laura Pula, *Vlerësim i kushtetutshmërisë së vendimeve të Këshillit Prokurorial të Kosovës lidhur me procedurën e zgjedhjes së Kryeprokurorit të Shtetit*, Gjykata Kushtetuese e Republikës së Kosovës (2014), kjo Gjykatë ka trajtuar kërkesën që të anulohet procedura e përzgjedhjes së Kryeprokurorit të Shtetit. Në Aktgjykimin e këtij rasti, Gjykata ka konstatuar se kërkesa e parashtruesve ishte e pranueshme, duke pohuar se: *“edhe në qoftë se ka mjete juridike, në rastin e parashtruesit nuk janë dëshmuar si efikase. Për më tepër, duke marrë parasysh specifikitetin e procedurës së zgjedhjes për postin e Kryeprokurorit të Shtetit dhe domosdoshmërinë që kjo të bëhet në kohën e duhur, Gjykata është e mendimit që nuk ka mjete juridike për shterim”* (po aty, § 50; theks i shtuar).
23. Rasti i znj. Kika është i ngjashëm me këtë rast, në të dyja aspektet relevante. Së pari, njësoj si në rastin e zgjedhjes së Kryeprokurorit, në rastin e znj. Kika, *“edhe në qoftë se ka mjete juridike, në rastin e parashtruesit nuk janë dëshmuar si efikase”*. Përkundrazi, në bazë të statistikave të lartpërmendura, Avokati i Popullit konstaton jo vetëm se mjetet juridike *“nuk janë dëshmuar si efikase”*, por edhe se mjetet juridike janë dëshmuar pozitivisht si **joefikase**. Së dyti, në rastin e zgjedhjes së Kryeprokurorit, kjo Gjykatë ka theksuar *“domosdoshmërinë që [procedura e zgjedhjes] të bëhet në kohën e duhur”*. Për shkak të kësaj urgjence, Gjykata ishte *“e mendimit që nuk ka mjete juridike për shterim”*. Po ashtu, Avokati i Popullit e konsideron rastin e z. Morina si urgjent dhe, prandaj, konsideron se është e domosdoshme që rasti të zgjidhet *“në kohën e duhur”* dhe sa më shpejt që të jetë e mundur.
24. Në këtë drejtim, Avokati i Popullit tërheq vëmendjen tek rasti i GJEDNJ-së i përmendur më lart, *Christine Goodwin kundër Mbretërisë së Bashkuar* [Grand Chamber], GJEDNJ, Aplikimi Nr. 28957/95 (2002). Në këtë rast, Gjykata Evropiane ka theksuar se: *“Duhet pranuar se mund të krijohet ndërhyrje serioze në jetën private kur gjendja e ligjit të brendshëm bie në konflikt me një aspekt të rëndësishëm të identitetit personal”* (po aty, § 77). Kjo për arsye se: *“Stresi dhe tjetërsimi, të cilat rrjedhin prej një mospërputhje*

ndërmjet pozitës në shoqëri të adoptuar nga një transseksual pas operimit dhe statusit të imponuar nga ligji që refuzon ta njohë ndryshimin në gjini, nuk mund . . . të shihen si një shqetësim i parëndësishëm që rrjedh prej një formaliteti” (po aty, theks i shtuar). Perkundrazi, “[k]rijohet një konflikt ndërmjet realitetit shoqëror dhe ligjit që e vë transseksualin në një pozitë të çrregullt, në të cilën ai ose ajo mund të përjetojë **ndjenja të cenueshmërisë, poshtërimit dhe ankthit**” (po aty, theks i shtuar).

25. Edhe pse, sipas parashtrësës së znj. Kika, z. Morina nuk i është nënshtruar ndërhyrjes kirurgjike, në këtë parashtrësë dëshmohej se z. Morina është duke përjetuar po të njëjtat “**ndjenja të cenueshmërisë, poshtërimit dhe ankthit**” që krijohen “kur gjendja e ligjit të brendshëm bie në konflikt me një aspekt të rëndësishëm të identitetit personal”. Shih, p.sh., parashtrësën e znj. Kika, par. 2 (duke konstatuar pengesat që “**paraqiten në raport me institucionet shtetërore, bankat dhe në të gjitha situatat tjera çdo herë që i kërkohet paraqitja e dokumentit të identifikimit. Kjo pasi që në dokumente figuron shënuesi i gjinisë dhe emri femëror, ndërsa Parashtruesi jeton dhe paraqitet si burrë**” dhe duke shtuar se: “Përvojë e shpeshtë për Parashtruesin është që gjatë kalimit të pikave kufitare kur i kërkohet të paraqesë dokumentet e identifikimit të kontrollohet gjatë e në detaj dhe të merret në pyetje nga policët kufitarë në lidhje me mos përputhjen e dukjes së tij me gjininë e përcaktuar në dokumentet e tij të identifikimit. **Kjo e bën kalimin e pikave kufitare çdo herë një përvojë traumatike për Parashtruesin**”) (theks i shtuar). Parashtrësja vazhdon të theksojë se, për shkak të pozitës së z. Morina në OJQ CEL, “atij i bie shpesh që të marrë pjesë në konferenca dhe punëtori jashtë shtetit andaj secilën herë i bie të kalojë përmes pikave të kontrollit kufitar” (po aty).
26. Në bazë të këtyre dëshmive, Avokati i Popullit konstaton se, mospërputhja e statusit ligjor të z. Morina me identitetin e tij personal gjinor ka ndikim jashtëzakonisht të rëndë në një sërë situatash të shpeshta në jetën e tij të përditshme. Në këto rrethana, Avokati i Popullit e konsideron të paarsyeshme që z. Morina t’i kërkohet që të presë **tre vjet e katër muaj** për zgjidhjen e rastit të tij nëpër gjykatat e rregullta. Njësoj siç ka theksuar kjo Gjykatë në rastin e zgjedhjes së Kryeprokurorit, edhe në këtë rast Avokati i Popullit dëshiron të theksojë “**domosdoshmërinë**” që situata e z. Morina të zgjidhet “**në kohën e duhur**”. Prandaj, duke marrë parasysh urgjencën e situatës së z. Morina, është i mendimit që z. Morina, në praktikë, “**nuk ka mjete juridike për shterim**”.
27. Avokati i Popullit konstaton se znj. Kika, mungesën e mjetit efektiv dhe efikas e ka bazuar në mundësitë reale që Gjykata Themelore të mos e vendosë rastin sipas meritave por vetëm ta kthejë në procedurë administrative që e bën kohëzgjatjen e procedurës së paku dy fish më të gjatë duke theksuar se Avokati i Popullit në Raportin *Ex Officio nr.425/2015* dhe në rastin *A.nr.72/2015*, lidhur me mungesën e mjeteve efektive juridike drejtuar Ministrisë së Punës dhe Mirëqenies Sociale dhe Gjykatës Themelore në Prishtinë, ka konstatuar se në kontestet administrative gjykatat në asnjërin nga procedurat e përkatëse nuk janë lëshuar në shqyrtimin e meritave të rastit por vetëm kanë konstatuar shkeljet procedurale dhe kanë vendosur se rastet kthehen në rishqyrtim tek organi i cili e ka marrë fillimisht vendimin dhe ai vendosë sërish njëjtë dhe pala sërish paraqet padi pranë gjykatës. Ndër të tjera, Avokati i Popullit ka konstatuar se te këto raste ka pasur

shkelje të të drejtave të njeriut nga se paditë e ushtruara nga ankuesit në cilësi të mjetit efektiv juridik ishin joefikase dhe nuk siguronin realizimin e të drejtës që u takonte me ligj.

28. Avokati i Popullit rikujton se Ligji nr.05/L-021 për Mbrojtje nga Diskriminimi e themelon kornizën e përgjithshme për parandalimin dhe luftimin e diskriminimit, duke i konkretizuar dispozitat kundër diskriminimit, të parapara me instrumentet ndërkombëtare dhe me Kushtetutë. Fushëveprimi i këtij ligji, në kuptim të nenit 1 e parasheh parandalimin dhe luftimin e diskriminimit. Avokati i Popullit vëren se, duke marrë parasysh faktin se, ky është rasti i parë i paraqitur para autoriteteve publike të Kosovës, nga një person transgjnor që kërkon t'i njihet identiteti i tij gjnor ligjërisht dhe emri i tij të ndërrohet ashtu që të përkojë me identitetin e tij gjnor, mund të duket e ndërlikuar në pamje të parë, por nëse merret parasysh fakti se neni 53 i Kushtetutës përcakton se të drejtat e njeriut dhe liritë themelore të garantuara me këtë Kushtetutë, interpretohen në harmoni me vendimet gjyqësore të GJEDNJ, nuk mund të konsiderohet se rasti është edhe aq i ndërlikuar ligjërisht pasi që baza ligjore e interpretimit të obligimeve pozitive të shtetit në rastin konkret është e qartë.
29. Avokati i Popullit në Raportin Vjetor 2017, ka konstatuar se respektimi i të drejtave të popullatës LGBT mund të merret si tregues i zhvillimit demokratik të vendit, qoftë në nivelin legjislativ, qoftë në praktikë. Kjo popullatë gjithnjë e më shumë po bëhet objekt i vëmendjes së madhe të publikut në Kosovë dhe është evidente që qëndrimet homofobike ende janë të theksuara në shoqërinë kosovare. Jeta e personave LGBT në Kosovë nuk është aspak e lehtë dhe se ata janë të diskriminuar në shumë fusha të jetës. Ata vazhdojnë të kanë frikë ta shprehin lirshëm orientimin e tyre seksual ose identitetin gjnor, për shkak të urrejtjes, të cilën e ndiejnë dhe me të cilën përballen. Së këndejmi, Avokati i Popullit, në cilësinë e mikut të gjykatës (*amicus curiae*), i dërgoi një mendim juridik Gjykatës Themelore në Prishtinë, lidhur me gjendjen e homofobisë dhe transfobisë² në Republikën e Kosovës. Avokati i Popullit u paraqit në cilësinë *amicus curiae*, pas hetimeve të rasteve A. nr. 451/2016, Ex-officio 379/2016 dhe A.nr.72/2017.
30. Në këtë kontekst, Avokati i Popullit thekson se, të drejtat dhe liritë themelore të njeriut të garantuara me Kushtetutë duhet të interpretohen në përputhje me praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së, siç është thënë në nenin 53 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës. Avokati i Popullit konstaton përtej çdo dyshimi të arsyeshëm se, kuadri ligjor kombëtar i zbaton standardet ndërkombëtare lidhur me zbatimin dhe mbrojtjen e të drejtave të njeriut në lidhje me ndalimin e diskriminimit në bazë të identitetit gjnor dhe orientimit seksual, që nënkupton zbatimin e Konventës Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut (KEDNJ) dhe praktikës gjyqësore të GJEDNJ. Interpretimi i Konventës nga ana e GJEDNJ ka krijuar një hapësirë të gjerë për zbatimin e ndalimit të diskriminimit bazuar në orientimin seksual dhe identitetin gjnor. Është detyrim i veçantë i shtetit që t'i mbrojë të drejtat e njeriut kryesisht, përmes sistemit të vet ligjor, duke ofruar garanci shtesë për individin, që t'i gëzojë këto të drejta në mënyrë efektive.

---

² Mendim juridik i Avokatit të Popullit lidhur me gjendjen e homofobisë dhe transfobisë, dërguar Gjykatës Themelore në Prishtinë, më 2 maj 2017

31. Avokati i Popullit konstaton se, bazuar në praktikën e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Kosovës, lidhur me trajtimin e çështjeve pa i shteruar mjetet juridike në rastet *Tomë Krasniqi kundër Radio Televizionit të Kosovës dhe Korporatës Energjetike të Kosovës*, Numri i Lëndës KI 11/09, datë 16 tetor 2009, si dhe në rastin *Valon Bislimi kundër Ministrisë së Punëve të Brendshme, Këshillit Gjyqësor të Kosovës dhe Ministrisë së Drejtësisë*, Numri Lëndës KI 06/10, datë 30 tetor 2010, kishte qasje fleksibile ndaj shterjes së mjeteve juridike, me ç ‘rast parashtruesit kishin kërkuar vlerësimin e kushtetutshmërisë së akteve juridike edhe pa i shterur mjetet juridike në gjyqësorin e rregullt, Gjykata Kushtetuese kishte konstatuar se parashtruesit nuk kishin qasje në mjet juridik efektiv dhe kishte lejuar shfrytëzimin e këtij juridiksioni pa i shteruar mjete juridike, prandaj përshtatshmërisht mund të konstatohet se kemi situatë të njëjtë edhe në rastin e znj. Kika.
32. Avokati i Popullit ka parasysh faktin se Gjykata Kushtetuese ka juridiksion *Ex post* sepse mekanizmi i kontrollit të kushtetutshmërisë në një shkelje të supozuar individuale, aktivizohet pasi parashtruesi/ja të ketë pësuar ndonjë pasojë nga shkeljet eventuale të të drejtës kushtetuese, por në raste të caktuara mund të jetë fleksibile meqenëse ekzistojnë situata që lejohet shfrytëzimi i këtij juridiksioni pa i shteruar mjetet juridike me kusht që të vlerësohet interesi i drejtpërdrejtë i parashtruesit/es, pasiqë duhet dëshmuar se është viktimë e shkeljes nga autoriteti publik i shtetit (shih rastin *Scordino kundër Italisë Nr.36813/97*), prandaj përshtatshmërisht kjo situatë po proklamohet edhe në rastin e znj. Kika.

Nga sa u tha më lartë, Avokati i Popullit nxjerrë këtë:

KONKLUDIM

Avokati i Popullit konstaton se parashtruesja e ankesës ka ofruar prova të mjaftueshme për shqyrtimin e kësaj çështje nga Gjykata Kushtetuese, duke kërkuar të lirohet nga detyrimi i shterimit të të gjitha mjeteve juridike për shkak se rrethanat e rastit e bëjnë pritjen e procedimit të padisë nga Gjykata Themelore mjet jo-efektiv dhe të papërshtatshëm. Avokati i Popullit ka lëshuar disa raporte me rekomandime, me të cilat ka konstatuar se në shumë raste pritja e procedimit të shqyrtimit të padisë nga Gjykata Themelore është dëshmuar mjet jo-efektiv dhe i papërshtatshëm, duke pasur parasysh zvarritjet e procedurës gjyqësore deri në shqyrtimin e rasteve. Prandaj, nga sfondi i rasteve të mëhershme kemi gjetur se edhe kur rasti shqyrtohej, nga gjykata nuk nxirrej vendim meritor, por rasti kthehej në rishqyrtim tek organi i shkallës së parë, i cili në rishqyrtim nuk vepronte sipas rekomandimeve të gjykatës por sërish e refuzonte kërkesën dhe kësisoj gjendja futej në një rreth vicioz i cili në shumë raste ka zgjatur për shumë vite.

Gjithashtu, Avokati i Popullit konstaton se, bazuar në praktikën e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Kosovës, lidhur me trajtimin e çështjeve pa i shteruar mjetet juridike në rastet ku parashtruesit kishin kërkuar vlerësimin e kushtetutshmërisë së akteve juridike edhe pa i shterur mjetet juridike në gjyqësorin e rregullt, Gjykata Kushtetuese kishte qasje

fleksibile dhe kishte konstatuar se parashtruesit nuk kishin qasje në mjet juridik efektiv prandaj kishte lejuar shfrytëzimin e këtij juridiksioni pa i shterur mjete juridike,

Hilmi Jashari
Avokat i Popullit